

Emergence a jedinečnost

Jedním z nejzávažnějších problémů je pojmové vyjasnění vztahu mezi skutečnou, pravou emergencí (vynořováním) nového a mezi nepravou „novostí“, která je výsledkem nahloučení okolností, které nazýváme „nahodilým“ (nechme nyní stranou, nakolik v tom kterém případě oprávněně). Rozdíl mezi „pravou“ a „nepravou“ jedinečností nesmíme obcházet, a zejména nesmíme každou pravou jedinečnost interpretovat jako založenou a vyvolanou jen zvenčí, tedy pokoušet se ji převádět (redukovat) na pouhé nastavení či sestavení okolností. (Už také proto, že okolnosti jsou „skutečné“ resp. jsou „dány“ skutečnostmi, a jako takové na sebe také působí, nejen na celkový „výsledek“.) „Nepravá“ jedinečnost může být třeba matematicky „modelována“, např. tak, že zajistíme, aby se nějaká sestava jinak pravidelně se pohybujících bodů nikdy nemohla zcela přesně opakovat, zatímco skutečná, „pravá“ jedinečnost spočívá v tom, že do nějaké sestavy, do nějakého složení okolností se dostane něco, co tam nejen nebylo, ale co nemohlo a nemůže být vyvoláno žádnými úpravami ani změnami sestavení oněch okolností. Koncept „nepředmětnosti“ a především „ryzí nepředmětnosti“ potřebujeme proto, aby myšlenka „pravé emergence“ mohla být myšlena čistě a do důsledků.

(Písek, 090915-1.)